

punten in den strijd van de Reformatie tegen Rome in geding.

't Zou ons te ver voeren, hierop nader in te gaan, slechts wijzen we nog op deze woorden van prof. Berkouwer:

„Wanneer Calvijn de veiligheid der kerk, haar zuiveren en rechten weg door de historie bespreekt, dan is het hem er om te doen, dat de veiligheid der kerk niet mag losgemaakt worden van de gehoorzaamheid des geloofs". En: „Wanneer we zeggen, dat de Roomsche kerk op dit zoo beslissende punt den aard van Gods beloften over Zijn kerk heeft misverstaan, en ten onrechte die belofte heeft gezien als een op zichzelf staande garantie, dan mag men in deze kritiek, die uitgaat van de verbondenheid van belofte en roeping niet zien een afhankelijk maken van de belofte van een door ons te vervullen voorwaarde in dien zin, dat de rijkdom der genade ten slotte in onze handen wordt gelegd. Want het gaat hier niet om een verdeling tusschen wat God doet en wat de menschen doen, maar om het feit, dat slechts in den weg der geloofsgehoorzaamheid de belofte van het verbond haar vervulling vindt".

Wijze woorden.

Volkomen mee eens.

Had de synode, waarvan Prof. Berkouwer voorzitter was, met hem hieraan vastgehouden —, wat een ellende zou den kerken gespaard gebleven zijn! En hoe zijn de gebonden kerken met haar romaniserende

tendenzen van de absoluteitheid der beloften Gods en den eisch van onvoorwaardelijke onderwerping aan alle synodale besluiten, in 't moeras gekomen!

VREDE MET ROME?

Ieder weet, hoe in onzen tijd alle moeite gedaan wordt, om de roomsche kerk te doen toetreden tot den „Wereldraad van kerken". En ook, dat Rome tot hertoe volstandig geweigerd heeft, aan dezen aandrang gehoor te geven.

De roomsche kerk wacht haar tijd af. Zij weet, wat zij wil.

Reeds 60 jaar geleden schreef Prof. L. Lindeboom: „Rome is en wordt hoe langer hoe meer één leger van Jezuiten. Alle betere elementen worden medegevoerd in den bruisenden stroom, die de natien naar den afgrond dreigt te voeren. Rome zal, in bond met modernisme en radicalisme en socialisme, steeds meer aan alle zijden de ware kerk van Christus in de engte trachten te dringen, voor den Anti-Christ den weg bereiden en hem helpen voortbrengen..... Het roomsche Katholicisme is, in den dieperen en fijneren zin, de ergste en de meest georganiseerde Revolutie! Daartegen wake op de Reformatie!"

Niet minder dan in de dagen van Voetius is het zaak, met dezen Godgeleerde uit te roepen: Nulla pax cum Roma! (Geenerlei vrede met Rome!).

P. D.

UIT DE SCHRIFT

„Des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel zijn deze"

„Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Maakt uw wegen en uw handelingen goed, zoo zal ik u doen wonen in deze plaats. Vertrouwt niet op valsche woorden, zeggende: Des HEEREN tempel, des HEEREN tempel, des HEEREN tempel zijn deze.

Jer. 7:3, 4.

Jeremia 7 verplaatst ons in de dagen van Jojakim, koning van Juda.

Het was in de laatste tijden van Juda's volksbestaan. We kennen misschien dat bekende rijtje nog van onzen schooltijd: Josia, Joahas, Jojakim, Jochin, Zedekia. Josia was de laatste vrome koning.

Maar na hem ging het met de koningen en het volk van kwaad tot erger.

Jojakim deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, 2 Kon. 24:37. En daarin volgden hem valsche profeten en priesters en het volk. Daarom waren de onweerswolken van Gods gericht niet van de lucht. God gaf Juda nu eens in de hand van Egypte, dan weer in die van Babel. Het tweestammenrijk werd een onbeteekenend vazalstaatje. Dat werd kaal geplukt en geschorren door de grootmachten Egypte en Babel. En wat zij overlieten plunderden de kleinere volken die Juda omringden.

„En de HEERE zond tegen hem de benden der Chaldeen en de benden der Syriërs en de benden der Moabieten en de benden der kinderen Ammons, en zond ze tegen Juda om dat te verdueren, naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had door den dienst zijner knechten de Profeten". 2 Kon. 24:2.

De HEERE sloeg Zijn volk, maar het bekeerde zich tot den HEERE niet.

Jeremia schrijft: „Gij hebt ze geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld. Gij hebt ze verteerd, maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen. Zij hebben hun aangezicht harder gemaakt dan een steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeeren". Jeremia 5:3.

Valsche profeten zongen het lied van vrede, vrede. En het volk zong in koor dapper mee. Ze hadden het graag alzo. Ze waren het er van harte mee eens.

Ze zeiden: „ons zal geen kwaad overkomen, wij zullen noch zwaard noch honger zien". Als in de dagen van Micha zei men: „Is de HEERE niet in het midden van ons?" Micha 3:11.

„Geen onheil zal de stad verstoren, waar God zijn woning heeft verkoren". Ps. 46.

Daar was een stemming onder het volk van: Ons kan tenslotte niets gebeuren.

Waren zij niet het volk des HEEREN?

Hadden ze geen onvoorwaardelijke heilsbeloften? Stond de tempel niet in Jeruzalem als een garantie voor hun veiligheid?

Valsche profeten wezen op de machtige gebouwen van den tempel. Zij vormden Gods huis. Daar woonde de HEERE in het midden van zijn volk.

Zou de HEERE zijn eigen tempel laten verwoesten? Zou Hij de heilige stad Jeruzalem door de heidenen laten verdelgen? Er mochten dan donkere wolken aan den volkerenhemel zich samenvakken, achter die wolken scheen toch de zon.

De HEERE mocht zijn volk wat kastijden en beproeven, in z'n toorn hen verdelgen, dat zou Hij nooit kunnen doen.

Die stemming werd door de valsche profeten aan-

gewakkerd in de bekende woorden: Des HEEREN tempel, des HEEREN tempel, des HEEREN tempel zijn deze.

We moeten niet denken, dat het volk niet alleszins godsdienstig was. De tempeldeuren waren niet gesloten. De dienst werd trouw onderhouden. De altaren rookten, de offeranden werden gebracht.

En Jeremia zal wel veel volk door de poort den tempel hebben zien binnengaan. Vooral op de hoogtijdagen zal het volk wel samengedromd zijn in de voorhoven.

Maar het leven, het leven, hoe stond het daarmee? Wandelde men in de wegen des HEEREN en diende men God in oprechtheid des harten?

Geen sprake van. In naam van den HEERE der heirscharen moet Jeremia zeggen: „Maakt uw wegen en handelingen goed, zoo zal ik u doen wonen in deze plaats". v. 3.

Bij alle godsdienstigheid was het volk verworden tot een corrupte bende.

Als we de verzen 5—11 lezen krijgen we den indruk van verregaande goddeloosheid en zedeloosheid. De rechtters verwrongen het recht.

Vreemdeling, weduwe en wees werden verdrukt. Onschuldig bloed werd vergoten in de heilige stad, tot in den tempel toe. Men diende andere goden en boog voor Baäl. Men stal, moordde, hoereerde, zwoer bij hoog en bij laag, maakte van het huis des HEEREN een spelonk van moordenaars..... en kwam alsof er niets gebeurd was in het huis des HEEREN alsof men wilde zeggen: „Wij zijn verlost om al deze gruwelen te doen". v. 10.

Tot zulk een volk wordt Jeremia gezonden met den oproep tot bekeering. Ze moeten hun wegen en handelingen goed maken. Zich hartgrondig bekeeren. Wederkeeren tot den HEERE en zijn dienst. En als ze dat niet willen en niet doen, dan zal God den tempel verwoesten. En Jeruzalem overgeven in de handen der heidenen.

„Richting" en „beweging" (II)

We hebben enkele losse opmerkingen gegeven ten bewijze dat zowel „richting" als „beweging" termen zijn, waarmee iedereen zoo ongeveer alles en nog wat kan beginnen. We lieten dan alleen nog maar enkele theologen spreken. Speurt men de lectuur van wat vroeger „ethisch" heette na, en die van auteurs van het type-Baarslag — leverancier van sommige preekmotieven — dan ontdekt men een nóg soepeler hanteering van beide termen. En als men dan terecht komt bij de filosofische woordenboeken — kijk alleen maar eens Eiser na — dan is het hek heelemaal van den dam. Men kan over „richting" en „beweging" uren lang praten, suggestief genoeg voor den huidige „leven-is-zwéven"-man, en toch niet anders gepraesteerd hebben, dan hem met zichzelf toch nog met het bekende kluitje-in-het-riet manipuleren. Het komt maar op het manipuleren aan; dat maakt altijd den indruk van sturen.

Komen we nu terug tot de Kamper toespraak, die de aanleiding werd tot onze artikelen over het richting-beweging-thema, dan meenen we, dat de vaagheid van beide begrippen ook daarin overal het be-
toog drukt.

Laten ze maar niet denken, dat zooiets onmogelijk is.

Silo is een waarschuwend voorbeeld. Daar deed God eens zijn naam wonen. Maar Hij heeft het gesteld tot een vloek allen volken der aarde. Jer. 26:6.

Laten ze ook maar eens denken aan het tienstammenrijk, dat in ballingschap is weggevoerd. Zóó zal de HEERE ook met hen doen als ze zich niet bekeeren. Want de HEERE zal de rechtvaardigen zegenen. Maar de goddeloozen zal Hij verdelgen. Ook de goddeloozen onder zijn volk.

In de kerk van het Nieuwe Testament is telkens weer de zonde van valsche gerustheid ingeslopen. En van de dreiging als van Jeremia 7 maken sommigen zich af door te zeggen: Ja, zoo was het onder het Oude Testament. Maar onder de Nieuwe Bedeeling kan dat niet meer gebeuren. Er is geen echte verbondswraak meer en geen verbondsvloek in den vollen zin van het woord.

Doch zulke redeneering is niet anders dan valsche profetie.

Heel het Nieuwe Testament is vol van dreiging over een afvallige kerk.

Er waren eens in Klein-Azië bloeiende gemeenten. Er is niets van over. De HEERE heeft het licht van den kandelaar weggenomen.

Er was eens een groote kerk in Noord-Afrika. Daar heerscht nu de halve maan van het Mohammedanisme.

En wat is er geworden van de kerk onder vele volken van Europa?

En wat is er geworden van de kerk in ons vaderland?

We moeten maar niet alleen spreken van de zonden van anderen. Maar ons zelf stellen onder de tucht van het woord des HEEREN.

We kunnen zeggen: Ons volk is corrupt. Het dient de afgoden en leeft voor brood en spelen. Het recht struikelt op de straten en goddeloosheid en zedeloosheid nemen hand overhand toe. Ik denk dat er veel, zoo niet alles van waar is.

We kunnen zien naar andere kerken en wijzen op allerlei zonden, die daar heerschen. Ik denk inderdaad, dat het hier en daar grondig mis is.

Maar we zullen ons zelf moeten afvragen: Hoe staat het met ons?

Ik herinner me levendig in de dagen van schorsing en afzetting eens geprekeerd te hebben over Jeremia 7:1—7. Ik heb niet veel van de synode gezegd, maar wel gewezen op zondige daden, waarover we ons moesten verootmoedigen en waarvan we ons moesten bekeeren. Verder wees ik op zonden in de plaatselijke kerk. En wakte de gemeente op de handelingen en wegen goed te maken.

De eenige reactie van den kerkeraad was: Wat een antisynodale preek.

En van deze en gene hoorde ik: Wat ziet u den toestand donker in.

Ook werd gezegd: Maar er is onder het Nieuwe Testament toch geen verbondswraak meer! Doch men weigerde zich onder de tucht van het woord des HEEREN te stellen.

Dat was erg. Wee een kerk, die niet meer luisteren wil naar Gods dreigingen.

Hoe staat dat met ons? Hebben we ons daarvan bekeerd?

De HEERE heeft ons vrijgemaakt van de zonden van binding en schorsing. Daarvoor mogen we dankbaar zijn. Maar dat is alles niet. Hebben we gebroken met den hoogmoed van: De Gereformeerde kerk gaat nooit verloren? Hebben we ons verootmoedigd onder de slaande hand des HEEREN? Hebben we ons bekeerd van onze verkeerde wegen? Dan alleen is 'het goed.

En anders zal het ook ons vergaan als Silo en Jeruzalem.

„Wees niet hooggevoelende, maar vrees". Rom. 11:20.

H. J. J.

KERKELIJK LEVEN

De spreker meende, dat in den door hem gerepraesenteerden kring „een kritisch-ingestelde aandacht voor het eigen Gereformeerde-zijn aan den dag treedt". Het is dus de kring, die in 1944 alle preekstoelen heeft beschermd à la preekstoel-Noordeloos, en à la kathedraal-Oudestraat.

Wat betéekent dat nu: kritisch-ingestelde aandacht? Aandacht is natuurlijk altoos „kritisch"; anders wordt het „kijken" in plaats van „zien"; of hoogstens „zien" zonder „be-zien". Die „kritisch-ingestelde" aandacht moet er dus altijd zijn. Dat heb ik tenminste begrepen uit de in 1936 zoo fel „verdedigde" roeping tot „zelfonderzoek". De uitspraak van den spreker, dat er „tegenwoordig" zoo'n kritisch-ingestelde aandacht is „voor het eigen gereformeerde-zijn" zou dus hoogstens kunnen beteekenen: vroeger deden we minder aan zelfonderzoek, maar in den laatsten tijd doen we daar weer wat aan.

Als de spreker op juiste wijze refereerde, dan beteekent dat één van beide: de beëindiging van een periode van „geestelijke verlatenheid" (Dordtsche